

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdeteknél minden egyes szóért, minden közlés után 6 filler (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdeteknél:

egész oldal ... kor. 22.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fel oldal 16.— | nyolczai oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A katolikus nevelés ügyéről.*

Ép azért az iskolának bármely jellege iránt teljes közömbösséggel tudnék viselkedni, illetve irántuk egyformán lelkesedni, ha meg tudnék arról győződni, hogy az iskolák különféle jelleggel csak amolyan különféle elnevezései a nevelési tényezőknek, a kik különben mind egyetértőleg arra törekcsenek, hogy az ő iskoláikban is az ifjúság ne csak taníttassék, hanem szorosán vallás-erkölcsi nevelésben is részesíttessék. Mint-hogy azonban erről nem tudtam meggyőződni, sőt az ellenkező tapasztalatok inkább arról győzték meg, hogy a különféle jellegek épen vallás-erkölcsi szempontból lényeges különbséget is jelentenek: ép azért velök rokonszenvezni sohasem tudtam — nem az ő külön jellegeik, hanem külön irányuk és külön szellemük miatt, a melyvel a vallás-erkölcsi nevelés céljai sehogy sem egyeztethetők össze.

Ézt a célt csak az úgynevezett felekezeti iskolákban látom biztosítva: midőn tehát egész meggyőződéssel csakis ennek pártjára állok: akkor voltaképen nem az ilyen iskola jellegeért, hanem a benne biztosított vallás-erkölcsi nevelésért buzdulok és lelkesedem.

Századokon, sőt mondhatnám évezredeken át az volt a neveléstudomány alapdogmája, hogy sikeresen csak úgy lehet nevelni, ha a tanítást és nevelést egyaránt vallás-erkölcsös szellemben gondozzák, vallás-erkölcsös alapra fektetik.

Voltak ugyan minden időközökben, kik maguk is hit nélkül szükölködvtén, a neveléstudományból a vallást száműzték s ilyes vélekedésüket bölcsészeti rendszerbe is foglalták. Habár számos köztökre találtak, törekvésük sikere az elmélet határain túl még sem terjedt s a nevelés hivatali tényezőit elméletök gyakorlati alkalmazására megnyerniük nem sikerült. Állam, társadalom, család, iskola azon erős meggyőződésben marad-

tak, hogy a sikeres nevelésnek elengedhetetlen követelménye a vallásos szellemben való oktatás.

A fölött pedig épen soha sem volt kétség, hogy a nevelési tényezők összetartása és egyetértése nélkül komoly nevelésről szó sem eshetik.

Ma másként áll a dolog. Az elmélet gyakorlattá vált. Állam és társadalom vallási jellegük-ből kivetközve a hitvallásos iskolákat inkább csak türik, mintsem pártolják, rokonszenvükkel és segélyükkel azon iskolák felé fordulnak, melyeknek nincsen vallásuk, vagy, mint manap mondani szokás: nincsen felekezeti jellegük; a hol a hit- és erkölcsannak legföljebb tantárgyi kulturális jelentőséget tulajdonítanak, a vallást azonban nevelési szerepétől megfosztották s azt az úgynevezett fölvilágosodás és tudomány számára elkobozták. — Szóval: nevelnek vallás nélkül, nem vallásos szellemben.

Teljesen osztozunk e kifakadások fájdalmában, midőn ezekben a vallástól elfordult iskolának s a hitevesztett társadalomnak szomorú képét látjuk; de egyben örömmel üdvözöljük a mind-inkább megújuló panaszokban azon jelenségeket, melyek arra látszanak mutatni, hogy társadalmunk már megunta a vallás nélküli nevelés erkölcsrontó kísérleteit és azt a káté egyedül biztos alapjaira visszahelyeztetni óhajtja.

Örömünket azonban nagyon esökkenti azon több mint sejtelem: hogy a társadalom erkölcsi nyomora által megdöbbsent elmék magabaszállása nem egészen őszinte, inkább kényszerült s egyelőre legalább csak arról bizonyít, hogy a vallást az iskolákban, a társadalomban ugyan szükségesnek látják, de csak annyiban, a mennyiben annak gyakorlati hasznát is vehetni remélik. Nehogy a különben is hosszúra nyúlt előadásomat még továbbra is kiterjesszem, tartózkodom attól, hogy bővebben kimutassam az ilyen fölfogásnak erkölcsstelen voltát s bizonyítgatni sem akarom, hogy mily sok kihágás és büntény származik szükségszerűleg abból, hogy ha az emberek csak annyiban bírnának vallással, a mennyiben annak ideiglenes előnyeit és hasznát élveznék. Azt sem

* Melt. Mayer Béla v. püspök tartotta a kath. nagygyűlésen.

akarom itt részletesen kimutatni, hogy ez a fölfogás mily sertő, különösen a mi vallásunk örök igazságain alapuló nevelési elveire nézve, mert ez a keresztény vallást rendőri intézményné lealacsonyítani szándékozik: csak annak konstataálására szorítkozom, hogy ez a fölfogás legalább a szinleges vallásnak szükségességet mégis elismeri, hogy a nép a rend határai között megtartsa s épen az által, akarva nem akarva, kényszerül megengedni, hogy a vallás nélküli nevelés erkölcsi és becsületességet teremteni és föntartani nem képes, a miből mi észszerűleg azt következtetjük, hogy csak a vallásosságban rejlik az igazság, mert nem tudjuk ellátelni magunkkal, hogy az emberi nem összes erkölcsi és becsületessége csak hazugságokon alapulhatna.

Csak igazság lehet az, a min az emberiség legfőbb érdekei nyugszanak, a minnek segítségével igazi műveltséget fejlesztette, a minnek erkölcsi tisztaságát, erényeinek szépségét köszönheti.

(Folytatása következik.)

A magyarországi kath. tanítók «Segély-alap»-ja I. központi bizottságának ülése.

A segélyalap központi bizottsága f. hó 15-én tartotta szokásos évi közgyűlést Budapesten, a központi papnövelde dísztermében.

Jelen voltak:

Begofesevich Róbert püspök, mint az alap-
vagyónkezelő egri káptalan magas kiküldöttje:

Dr. Walter Gyula praelatus, esztergomi apát-
kanonok, egyhm. főtanfelügyelő, elnök;

Major János esztergomi igazgató, alelnök.

Rossziyal István praelatus, esztergomi apát-
kanonok, orsz. képviselő; Csávolszky József
váci apát-kanonok, egyhm. főtanfelügyelő; Ber-
talan Vincze, Ember Károly, Szöke Sándor,
Puchy József és Ujlaky Géza egyházmegyei
kiküldöttek.

Dr. Walter Gyula elnök megnyitó beszédében utalva azon örvendetes körülményre, hogy az alapvagyona fokozatosan emelkedik, határtalan örömeinek nyilvánításával van szerencséje jelenteni, hogy a bíboros-hercegprímás ő Eminenciája, főmagassági és főtisztelendő Vaszary Kolos esztergomi érsek úr a magyar nemzet kilencszázados kereszténységének és királyságának főnállása emlékére 30.000 koronát méltóztatott adományozni a létesítendő kath. tanítói árvaházra azon legmagasabb kívánatával, hogy az adandó alkalommal Esztergomban állítsassék föl. Kéri a bizottságot, hogy a legmagasabb adományt tudomásul venni szíve-kedjék s egyben átadja az adományt képviselő E betűs 30082—83—84. számú és az 1900. év december havában esedékes 4% koronajáradék szelvényekkel bíró értékpapírokat s az ülést megnyitottnak nyilvánítja.

A központi bizottság lelkes éljenzéssel fogadja az oly nagy örömet tolmácsoló megnyitót s a

vett adományért ő Eminenciájának mély hála-ját és köszönetet nyilvánítandó, annak jegyző-könyvi megörökítését, valamint az elnök által történendő előszóval való tolmácsolását kéri.

Ezek után a közgyűlés jegyzői teendőinek végzésére Ember Károly tag kéri föl.

Elnök folytatólagosan jelenti, hogy ő Eminenciája a hercegprímás a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvet tudomásul vette és örömmel értesült az alapvagyónak szaporodásáról és az egri káptalan kiváló gondoskodásáról, a melyben az alapvagyont részesíti; továbbá megengedi, hogy a tagsági díj 1 koronáról 2 koronára emeltessék, nem zárkóztatva el attól sem, hogy az alapszabályai a közkívánatnak megfelelően revideáltassanak. Ez utóbbira vonatkozólag jelenti, hogy a mult évi közgyűlés határozata értelmében az alapszabály revideált tervezetét elnöklété alatt egy öttagú bizottság, — melynek tagjai Csávolszky József apát-kanonok, Bertalan Vincze, Ember Károly és Major János voltak — elkészítették, kijelölven előadól Ember Károly tagtársat.

Azután jelzi, hogy a mult évi pénztár maradvány 639 frt 14 kr., kiadott 530 frt 10 kr., maradt 109 frt 04 kr., föl nem vett ösztöndíjából maradt 275 frt. Így tehát rendelkezésre maradt 384 frt 04 kr. azaz 768 kor. és 08 fillér, miért is kéri a fölmentést részére megadni.

A közp. bizottság, midőn a fölmentést a legnagyobb készséggel adja meg, a számadás terhes vezetéseért köszönetet jegyzőkönyvileg fejezi ki és terjedelmes jelentését éljenzéssel fogadja.

Ezek után az egri káptalannak számadása alapján indítványozza, hogy az ezidőnyre segélyekre 4000 és ösztöndíjakra 3400 korona osztassék ki. Ennek kapcsán megemlíti, hogy a mult évben 34 ösztöndíjas volt, kik közül 8 tanulmányát bevégezte, 5 a nyert ösztöndíjjal nem vette föl és 1 növendék pap lett; így tehát 14 hely áll a központi bizottság rendelkezésére. Ezen 14 üresedésben levő helyre 67 kérvény adatott be. A kérvényekről szerkesztett pontos és kimerítő kimutatást bemutatván, kéri a kijelölések megejtését.

Puchy József zólyom-szentpéteri tanító kéri a központi bizottságot, hogy a kijelölésnél különösen a magasabb iskolákba járó növendékekre legyenek figyelemmel.

Szöke Sándor egri tanító ajánlja, hogy minden egyes egyházmegye kérvényezőinek arányában részesüljön ösztöndíjban, illetőleg segélyben.

Elnök dr. Walter Gyula megnyugtatólag válaszolja, hogy a fölszólaló két bizottsági tag kérése, illetőleg ajánlata mindenkor szem előtt tartott s a segélyek lehetőleg részarányosan osztattak ki, de az ösztöndíjakra megjegyzi, hogy azok szétosztásánál a tanulmányi eredmény lehet mérvadó, miután annak célja mig egyfelől jutalmazás, másfelől serkentés a jövőre nézve.

Beható tárgyalás alá vétetven a kérvények, az

szétöndíjtek a következő tanulóknak adományoztattak:

Eszterezsbányai egyhlm.: Klein Jenő; *egri egyhlm.:* Vékony József; *erdélyi egyhlm.:* Bartalics Ferencz és Lakatos József; *esztergomi egyhlm.:* Bertalan József; *győri egyhlm.:* Balog Dénes; *kassai egyhlm.:* Lehoczky Mária; *nyitrai egyhlm.:* Kralik József; *pécsi egyhlm.:* Fent Blanka; *szatmár egyhlm.:* Bodnár Mária; *szombathelyi egyhlm.:* Czikker Ferencz; *váci egyhlm.:* Babory Zoltán; *veszprémi egyhlm.:* Szmodics Kázmér és a *székesfehérvári egyhlmegyhéből:* Kirn Róza tanítóknak.

Ezek után a segély iránti kérvények bírálattal el. Beérkezett összesen 152 kérvény. Ebből 8. miután nem felel meg az alapszabály erre vonatkozó §. követelményeinek figyelembe vehető nem volt, maradt tehát 144. (Folyt. köv.)

A kath. népoktatásügy kilencszázados történetének áttekintése.

De emelte az első magyar kath. népiskolák belső épületét a tanítói személyzet magas műveltsége. Irva vagyon, hogy a parochiális iskolákban az oktatást a parochusok látták el; a székesegyházi iskolákban ara hivatott világi papok és a kolostorokban a buzgó szerzetesek tanítottak. S hogy a magyar tanítói kar első tagjai mily előkészültséggel bírhattak, ismét a kath. népiskola atyjához, Gellérthez tértek vissza:

«Walter mester pedig túlszapordni látván a tanulókat számát, a munka terhétől nyomtatva, szöla a püspöknek; nem győzőm, úgymond, e sokaságot munkát hivatalban, az énekben és az olvasásban. Kérdé, tehát a püspök *Mór barátot*, köszönteni a királyt; megparancsolá neki, hogy az iskolákba is bemenjen, melyek akkor Székesfehérvárott igen kitanúk voltak; s találjon a tanulóik között tanítót és hozzon egy olyat. Walter Fehérvárra jöven s a királynál községét végezvén, bement az iskolába, hol egy Henrik nevű német vala a növendékek alimestere, kit minden megszólitott volna, az beleegyezvén, könyvet magához véve, vele együtt a püspökhöz ment, kit a püspök kedvesen fogadott s a tanítványok között olvasó-mesterre tett». (Gell. 12. f.)

Érthetjük e szöveget: «az iskolákba is bemenjen» s találjon a tanulóik között tanítót és hozzon egy olyat. A püspök azzal az utasítással látja el követet, hogy az iskolába is bemenjen, vagyis nézzen szét a tanulóik közt s legkiválóbbat, a tanítói hivatásra méltó tanítót lánson, s azt hozza el tanítónak.

De miért küldte a püspök Walter mestert épen Székesfehérvárra. Ugyancsak a foljegyzés ad erre is följelentést e kijelentésben: «akkor Székesfehérvárott igen kitanúk tanítók neveltettek». Ez iskoláról költöbben e legjellemzőbb sorokat olvashatom Kiss Áron könyvében: «Mint központi képezde számos oktatót nevelt a hazai ifjuság számára. Rögtön keletkezés után (1004) oly híre kapott, hogy hazánk más birtokzeteibe is innen vittek tanítókat. Lubrich megemlíti ezt. (Neveléstan II. r. I.) Mindebből történelmi hitsszöveg kimondhatjuk, hogy a székesfehérvári székesegyházi iskola egyszerűs mind központi tanítóképző volt innen szereztek be a tíz püspökség székhelyein külön fönnállott ilyenmü iskolák s mondhatjuk, hogy

a székeskáptalani iskolák is tanítóikat, kik ismét papokat és tanítókat nevelének a magyar-nemzetnek. Elmondhatjuk tehát, hogy az első kath. népiskolában ilyenformán tanult és szakképzett tanítók látták el a nevelés és oktatás fontos munkáját. A tanítóképzés ennélfogva egyelőre a kath. népiskolák születésével. E szemináriumok rendszerét különben a mai tanítóképzők is községgel utánozzák, de a képzés intenzivitását, viszonylagosan szólva, még nem sikerült elérniök.

A világi tanítóosztály mellett még ott találjuk a magyar népnevelésének lázas munkájában a kolostorok szerzetes-tanítóit, kikről nagy férfiak mondják, hogy az ő czelláik a tudományos és társadalmi élet terén tett vivmányoknak első bölesőitül szolgáltak. iskoláikban munkára, kézművekre, földművelésre is oktattán az ifjuságot. És az eszmék, melyek az emberi társadalomban oly életrevalóknak bizonyultak be, nagyrésztben a kolostorok békés falai között voltak képesek szilárdul és háborítlanul megjegezsedni.*

(Folytatása következik.)

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. A «Keszthely-sümei rom. kath. tanítói kör» 1900. évi szeptember 11-én délelött 9 órakor Keszthelyen, az elemi iskola szokott helyiségében, Kelemen Ferencz sárosdi rom. kath. kántortanító 50 éves tanítói működésének emlékére jubiláris diszgyülest, — ennek befejeztével pedig rendes közgyülest tart, melyre a ftdő lelkészi kart, a kartársakat és az érdeklődő t. tanügybarátokat tisztelettel meghívom. A diszgyülest 1/2 órákor tartandó szentmise fogja megelőzni. Végeden 1900. aug. 23. *Pozsgóvár Gyula* kör-elnök.

Meghívás. A «Magyar-Óvár-vidéki rom. kath. néptanító-egyesület» f. évi szeptember hó 6-án d. e. 10 órákor Pándorfön, az iskola tantermében tartja a magyar kath. egyház kilencszázados fönnállásának megünneplésével, rendes évi közgyülest, melyre az egyesület tagjai, a nevelés és tanügy barátai ezennel tisztelettel meghívtnak.

IRODALOM.

A kereszténységnek Magyarországon 900. esztendei jubileuma alkalmából melegen ajánljuk a Szent-István-Társulat iment megjelenő következő kiadványait: *Gondolatok a századrégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900 éves jubileumának ünnepére.* Irta *Prohászka Ottokár.* Ara 1 korona 20 fillér. — *Emlékkönyvecske a keresztény Magyarország kilencszázados érfordulójára.* A katolikus fiú- és leányiskolák növendékei számára. Segédkönyvül az iskolai ünnepélyekhez, a hivatalos tárgyrend alapján. Irta és szerkesztette *Ember Károly,* a Népevelő szerkesztője. Ara 20 fillér. — *Szent István első magyar király.* A kereszténységnek Magyarországon 900 esztendei jubileuma alkalmából. Irta *Kisfaludy Z. Lajos.* (Sok szép képpel.) Ara 32 fillér. — *A szent Jobb, vagy az első apostoli király szent jobb kezének története.* Irta *Cemner Lajos.* Ara 8 fillér. — *Nagyasszonyunk szüz Mária.* Áhíthatos könyörgések gyűjteménye. Ara 8 fillér. — *A legméltóságosabb Oltáriszentség előtt*

* Haragó: Kath. iskola-kérdés.

egy imádságban eltöltött óra ötperczekre beosztva. Ara 8 fillér. — *Jézus szentséges Szívének litániája.* Némkülömben hódoló, megkövető és följajló imádságok Jézus szentséges Szívéhez. Ara 6 fillér. Mindeme könyvek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII. Szentkirályi 28. szám.

A Szent-István-Társulat eddig ismertett kiadványai az elemi iskolák igényeit szolgálták; most két újabb kiadványról emlékszünk meg — csak úgy futólágg — a Társulatnak, melyek mindegyike a maga helyén bezagorolható munka. (Mindkettőre újból visszatérünk.) Szükségesnek tartjuk azonban a munkák megjelenését már most, ha csak megemléző-képen is, jelezni, hogy ez által is fölhívjuk a tanhatóságok figyelmét rájuk és lehetővé tegyük megszerezhetőségüket. A Szent-István-Társulat legfőbb igyekezetével munkál azon, hogy minden kívánalmat kielégítsen. Jelen két kiadványa is azt igazolja. A *Magyar Nemzet Történelme*, iskolai használatra. Írta: *Ujházy László*, állami főgymn. tanár Budapesten. Kiadja a Szent-István-Társulat, 1900. Ara füzve 2 korona 40 fillér, kötve 2 korona 80 fillér.

A munka középiskolák, kepezdék s ezekkel egyenrangú intézetek számára készült. Erői a történelmi hűség, lelkiismeretesség és meggyőző igaz vallásosság. Nyomása tiszta, 92 szebbnél-szebb kép díszíti.

Szántán polgári és felsőbb leányiskolák I. és II. osztálya számára. Írták: *Ember Károly* és *Kovács Pál*. Ara füzve 1 korona 40 fillér, kötve 1 korona 80 fillér.

E munkára nézve ez alkalommal elég legyen csupán annyit megjegyeznünk, hogy a Szent-István-Társulat példázataitól eljárt azért tankönyv. A ki tudja, hogy a Társulat mily szigorú a pályamunkálatokkal szemben, az a jelen munka kitünőségét illetőleg is csak megnyugvással és bizalommal lehet a könyv iránt. Tartalmaz alaptörvényeket, tars, azaz alapműveleteket, ismereti a hazai penzekeket, mértékeket, az egyszerű hármasszabályt. Az eddig fölSOROLT anyag képezi az I. osztály anyagát.

A II. osztály tartalma a következő körben mozog: A számok oszthatósága, legnagyobb közös mérték, legkisebb közös többszörös, törtszám, tizedes törtszámok, ezekből a négy alapművelet, összetett hármasszabály, időszámítás.

A könyvben hazai penzeink képei és mértékábrák is vannak.

Példákat nagy számmal tartalmaz és mindenik példája világos, érthető.

Felelet. (Folytatás.)

A hozzáink intézett kérdésekre folytatólag ismertetjük a Társulat kiadásait:

II. A több tanítóval bíró (osztott) kath. népiskolák fiú- és leányosztályainak tankönyvszükségletéről is gondoskodott és folyton gondoskodik a Szent-István-Társulat. E tekintetben is hosszú évek mulasztásait pótolta rövid pár év alatt az által, hogy a Bárány-féle, különben annak idejében igen kitűnő Olvasókönyveket a haladott viszonyok igényeinek megfelelően átdolgoztatta. Az átdolgozást e kiváló tanfőrtársak végezték: *Mócsy Antal*, *Petrovics József* és dr. *Walter Gyula*. Az olvasókönyvsorozat ez:

Második Olvasókönyv, a kath. népiskolák II. osztálya számára. Ara 48 fillér. — *Harmadik Olvasókönyv*, a kath. népiskolák III. osztálya számára. Ara 60 fillér. — *Negyedik Olvasókönyv*, a kath. fiúiskolák IV. osztálya számára. Ara 88 fillér. — *Negyedik Olvasókönyv*, a kath. leányiskolák IV. osztálya számára. Ara 88 fillér. — *Ötödik Olvasókönyv* az osztott kath. elemi fiúiskolák ötödik és hatodik osztálya számára. Ara 1 kor. 44 fillér. — Hogy ezen olvasókönyvek a szív- és értelemképzés mily tökéletes eszközeiként tekintendők, szolgáljon bizonyosságul azon osztatlan ítelet, mely a Társulat ezen kiadványait úgy belső érték, mint külső kiállítás szempontjából a magyar tankönyvirodalom remekének nyilvánította. — Es ez az ítelet minden tekintetben jogosult is. Az oszt-

atlan népiskolákban az olvasókönyv a tanítás fűszerét kell, hogy tartalmazza. Az olvasmányok tartalma, azok irodalmi színvonala a megfelelő korú gyermekekre nézve a kedélyi és értelmi élet nemesítését, gazdagítását kell, hogy szolgálja. Mit ér az az olvasókönyv, mely nem tudja megszólaltatni a gyermeki szívet s az értelem megszerzett anyagának földolgozása helyett a lélekölő tanítás útjára ter? — *Szín és íz kell az olvasókönyvbe, hogy a gyermek szeretettel, ragaszkodással forgassa annak lapjait, ne csak az iskolában, az olvasási órákban, hanem otthon, üres idejében is.* Különösen föllátható ez a kívánalom az ötödik és hatodik osztályok olvasókönyvével szemben. Ennek a könyvnek képezi föladatát, hogy az iskolából kilépő gyermekben az irodalom őt érdekeltető termékei iránt, legyenek azok a szívet vagy az értelem érintő tárgyak, bizonyos érzéket gyökerestesen meg. Ez az irodalmi íz és érzék azután azt az olvasni valót, a mely őt fokozatosan művelni van hivatva, nemcsak hogy megkeresteti vele, hanem nem engedni majd olvasatlanul letenni kezéből. — Miért van az, hogy a nép kevés hasznát látja az iskolának? Megtalálhatjuk erre a feleletet abban a tapasztalatban, hogy az iskolát végzett nemzedék nem igen szeret olvasni nemes, szépet és hasznosat tartalmazó népies irodalmi termékeket. — Egyesületek, társulatok, körök, népkönyvtárak szinte utána dobálják a népek a hasznos olvasni való dolgokat s azok még lehajolni is röstellenek a szív- és értelemnemesítő könyvek, iratok és lapok után. — Ezt a körülményt változtatták meg iskoláink. Mert csak ez esetben várható az iskolai nevelés és oktatás ferasztó munkájától jótékony hatás a közműveltséget illetőleg. — Ma jórészt csak azért tanult meg a gyermek írni, hogy majdan a kötvényt, a váltót aláírni tudja és olvasni pedig azért, hogy legyen a mit elfelejtsen, avagy tudja majd elolvasni a ponyva- és az újabb szociális irodalom észrontó iratait.

Az osztott iskola szerencsés berendezése épen abban van, hogy kellő idővel rendelkezik arra, hogy az egyes tantárgyak profán ismereteit az olvasókönyv olvasmányában úgy találja föl a gyermeki léleknek, a mint azt elővagyta megkívánja. S hogy az így elköltött lelki-táplálék azután az összhangzó nevelés elvét mindenben kielégíti, az kétségtelen. Elfoglaltság nélkül, a józanul ítéltető pedagógus meggyőződésével állítjuk, hogy a Szent-István-Társulatnak *fölsorolt Olvasókönyvei* a szakavatott tanító kezében az említett missiót mindenben betöltik. Mulasztást, nagy mulasztást követ el tehát az osztatlan kath. fiú-, vagy kath. leányiskola, mely ennek daczára más kiadók olvasókönyvét vezet be, avagy használtatja növendékeivel.

Es mit szóljunk a *Dreisziger*, *Számord*, *Szokoló* és *Röb-féle Gazdasági ismétlő-iskolások Olvasókönyveiről*, mely most igen előnyösen átdolgozva, rövid egy év alatt második kiadást ért meg. Mondjanak bírálatot a könyvről azon sokak, kik sikerrel használták, azoknak, a kik talán még ezeideig elmulasztották e könyvet bevezetni iskoláikba.

Az olvasókönyveken kívül más tárgyakhoz is adott ki a Társulat újabbban kézikönyveket. Ezekről az előző számokban adtunk beható bírálatot, most csak utalva ismertetésünkre, egyszerűen fölSOROLJUK azokat:

Németh Gyula. A Keresztény Katholikus Anyaszentegyház rövid története. Füzve 40 fillér. — *Györffy János*. A Magyar Nemzet Története, kapesolatban a világtörténelem főbb eseményeivel. 48 fillér. — *Mócsy László*. Gazdaság- és Kertészettan fiúiskolák számára. 40 fillér. — *Mócsy László*. Gazdaság- és Kertészettan leányiskolák számára 32 fillér. — *Györffy János*. Faljegyzék. (130/80 cm.) Használati utasítással. Ara csupán papíron 1 korona 20 fillér, vászonra főlhúzva, léczekkel 3 korona 20 fillér. — Sajtó alatt vannak: *Geregy József*. Szertartás. — *Ertl Heribert*. Természettan kath. népiskolák felső osztályai számára.

De a felsőbb iskolák tankönyvszükségletének kielégítésére is törekszik a Társulat. Az új tanév alkalmából a következő tankönyveket docsátotta tanintézetünk rendelkezésére:

Demény Dezső. Egyháztörténelem. Ára füzve 1 kor. 20 fillér, kötve 1 korona 60 fillér. — **Bartha József dr.** Magyar nyelvtan mondattani alapon. Közép- és polgári iskolák I—II. osztálya számára. (A vallás- és közoktatásügyi miniszterium által 1063/1900. szám alatt engedélyezve.) Füzve 1 korona 20 fillér, kötve 1 korona 60 fillér. — **Prónai Antal dr.** Magyar Olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára. Képekkel. (Éng. 1211/1900. szám a.) Füzve 1 korona 60 fillér, kötve 2 korona. — **Ujházy László.** A Magyar Nemzet Történelme. Iskolai használatra. Füzve 2 korona 40 fillér, kötve 2 korona 80 fillér. — **Ujházy László.** A Magyar Nemzet Történelme. Középiskolák alsó osztályai számára. I. rész, a harmadik osztály számára. (Énged. 1493/1900. sz. alatt.) Füzve 1 korona 80 fillér, kötve 2 korona 20 fillér. — **Ujházy László.** Ugyanaz II. rész. Füzve 2 korona 40 fillér, kötve 2 korona 80 fillér. — **Bartha József dr.** A Magyar Nemzeti Irodalom Története. Olvasókönyvvel. (Éngedélyezve 1333/1900. szám alatt.) Füzve 5 korona 20 fillér, kötve 5 kor. 80 fillér. — **Ember Károly és Kovács Pál.** Számtan a polgári és felsőbb leányisk. I—II. osztályai számára. Füzve 1 kor. 40 fillér, kötve 1 korona 80 fillér. — Sajtó alatt vannak: **Geregy József.** Szertartástan. — **Vargha Dezső dr.** Egyháztörténelem. Tanítóképző-intézetek, polgári és felsőbb leányisk. számára. — **Kiss Ernő dr.** Stilisztika és poétika felsőbb leányiskolák és tanítóképzők számára. Részletes árjegyzékkel, valamint a Társulat kiadványaiból tankönyvül való alkalmazás céljából mutatvány-példányokkal szívesen szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. Ezekben adunk feleletet azoknak, kik jóindulatiú soraikkal azért kerestek föl, hogy véleményünket egyik-másik könyvet illetőleg tájékoztatás céljából megadjuk. Ismételve hangoztatjuk, sőt kérjük, hogy kath. iskoláink csakis a Társulat tankönyvjeizékében foglalják, tehát engedélyezett könyveket használjanak. *Rovatvezető.*

VEGYESEK.

Nevelésügyi Emlékkönyv. Ily cím alatt a magy. kath. egyház 900. évfordulója alkalmából **dr. Samassa József** egri érsek igen sikerült arézképével, nagy 8-ad retű finom papíron, 18 ivnyi terjedelmű vaskos kötet jelent meg Egerben, az érseki liceumi sajtó nyomásával. E műben szerzője: **Szöke Sándor**, egri érseki tanítóképző tanár **dr. Samassa József**, egri érsek egyháztartományának népoktatási állapotát ismerteti vonzó, igen érdekes czikkelyekben s hű statisztikai adatokban. **Szöke Sándor** könyve igazán egyik méltó formája a jubileum érzelmek kifejezésének s maradandó értékű emléke annak, a jövő számára. **Dr. Samassa József** érsek egyházmegyéje területén valamennyi r. k. plébánia és az összes népiskola könyvtára részére egy-egy példányt ajándékozott e műből a kilencszázados évforduló emlékére. Ez érdemes munka megszerezhető Egerben, Szöke Sándor könyvkereskedésében, ára: 3 kor. 60 fill.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Darnóra (Mosonmegye) okleveles tanító szükséges. Fizetése 800 korona, butorozott szoba, fűtés. Ismétlősőt is tanítja, kántorságban segédkezik. Tannyelv magyar. Kérvény határideje **szeptember 10.** Posta helyben. **Plébánia.** 609 1—1

A **pozsony-vezekényi** róm. kath. kántortanításra pályázat hirdettek, melynek javadalmazása következő: Padlózott szobából, nyit konyhából és kamarából álló lakás; egy istálló és 1/4 holdnyi kert. 6 katasztrális hold és 875 ööl jöminőségű szántóföld és 300 ööl rét. Rőzs-eválság 40 korona. 16 pozsonyi mérő rozs. Mindennapi tankötelesek tandija 126 korona, az ismétlősöké

10 korona. Alapítványokból 6 korona 48 fillér. Stóla-jövedelem 92 korona. Egyházi szolgálatokért 29 korona 40 fillér. Ostyasütésért 6 kor. Offertoriumokból 7 kor. Tanítói fizetés 298 korona 16 fillér. Pályázati határidő **1900. szeptember 8.** Az állás október 1-től foglalandó és a fizetés is attól számítódik. A kérvények **Holcsey Ignác** alesperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők **Tallósrá,** Pozsonymegye. 601 1—1

Magasfalu (Hochstettino, Pozsonymegye, posta helyben) róm. kath. tót tannyelvű népiskolánál lemondás folytán két osztálytanítói állásra pályázat hirdetik **szeptember 15-ig.** Fizetése egynek-egynek: 800 korona; faatalány 40 korona utólagos havi részletekben pontosan fizetve és külön szoba a legszükségesebb bútorral ellátva. Kötelesség: egy kijelölendő osztályt önállóan tanítani; a kántoriakban a plébános meghagyására segédkezni; a gyermekekkel ismétlő-iskolát tanítani. Oklevél, tartásokra eljárni és ismétlő-iskolát tanítani. Oklevél, magyar és tót nyelv tökéletes bírása követeltetik; német nyelv ismerete és zeneben jártasság pedig előnyös. A megválasztandók véglegesítésüket egy próbaév leteltével kapják. Az állás október 1-én elfoglalandó. A folyamodványok **főt. Gond Ignác** alesperes úrhoz **Stomfára** küldendők. 611 1—2

Bernece-barati (Hontmegye) róm. kath. másodtanítói állomásra **szeptember 6-ig** pályázat hirdetik. Jövedelme: 600 korona a községektől és oklevelesnek 200 korona államsegély, butorozott szoba fűtéssel. Kérvények **főt. Fellerwayer János** esperes-plébános úrhoz küldendők **Hont-Kemenczére.**

Kemencze (Hontmegye) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom 800 korona, 64 korona papézn, melyből a tanterem is fűtendő és butorozott szoba. Kérvények az iskolaszékre ezimezve **főt. Fellerwayer János** esperes-plébános úrhoz küldendők **szeptember 6-ig.** Az állás azonnal elfoglalandó. 614 1—1

Epölön (Esztergommegye) tanítói állás üres. Javadalmazása összesen 425 frt és pedig 350 frt államsegély, 50 frt a községtől, 25 frt lakás és fűtésre. Pályázni kívánók folyamodványukat **szeptember hó 8-ig Duschek János** alesperes úrhoz küldjék **Tardosra** (Komárom). 613 1—1

Köbölkútra (Esztergommegye, vasútállomás) kath. tanító kerestetik. Fizetése: 800 korona, ismétlők tanításért 50 korona, butorozott szép szoba. Két öl tűzifa. Kántoriakban jártasság előny. Határidő: **szeptember 8.** **Székesváry Imre** plébános, iskolaszéki elnök. **Stampay, Székessy János** esperes-plébános, iskolaszéki jegyző. 615 1—1

A **nemes-ócsai** róm. kath. tanító-állásra a Népkönyvtár f. e. 32-ik számában közzétett pályázat **szeptember 10-ig** meghosszabbították. Javadalom 400 frt fizetés és 24 frt lakbér. **Vida János,** plébános. 621 1—1

A **vajkai** (Pozsonymegye) osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Rendes fizetése 540 korona. Mellékjöveldelme egyes jótékony emberektől, de csakis az 1900/1901 tanévre biztosítva: 260 korona. Legyen okleveles, vagy legalább 3 képezde-osztályt végzett. A pályázat határideje: **szept. 15.** Van butorozott egy szobája és fűtőanyag. Köteles a kántoriakban segédkezni. A folyamodványok **Kudlik János** esperes úrhoz **Püspöki** (Pozsonymegye) intézendők. Az iskola rk. jellegű. **Iskolaszék.** 628 1—1

Lukára (Nyitra megye) önálló tanítói állomásra pályázat hirdettek **szept. 18-ra.** Javadalma: 200 korona község pénztárából, 100 korona tandij, 318 korona állami segély, (20 p. m. vegyes gabona) 119 korona 60 fillér, (16 szekér fa) 64 kor. Lakása: két szoba, egy konyha, kamara. Tanítási nyelv tót-magyar. Pályázhatnak okl. tanítók, tanítónők és óvónők. Folyamodványok iskolaszékre ezimezve főtiszt. **Molnár Rudolf,** esperes úrhoz **Moraván,** (Nyitra megye) küldendők. 627 1—1

Egri érseki megye.

Jászmihálytelek (Jász-Nagy-Kun-Szolnok) községben egy tanítói állásra **szeptember 15-iki** határidővel pályázat hirdettek. Kötelessége a tanítónak az I—II. oszt. fiúkat az előirt tantárgyakban, a felsőbb osztályúakat a fatenyésztés és nemesítésben, valamint a gazdasági ismétlő fiúiskolát tanítani, növendékeivel az isten-

tiszteletken megjelenni, őket valláserkölcsösen nevelni. Fizetése évi 800 korona, gazd. ismétlő-iskoláért 50 kor., szántóföldi lakás és 1/4 telek kert természetben, esetleg árkás és kert helyett ott 140 korona. Pályázhatnak okleveles róm. kath. tanítók. Kérvények a járásihatár-terti iskolaszékhöz intézendők. Személyes megjelenés és kántoriakbani köztársaság előny. Az állomás szeptember végén szorgalmazandó *Iskolaszéki elnökség.* 575 2-2

A **jasz-jakohalmi** (Jász-N-K-Szolnokmegye) róm. kath. népiskolánál tanítói állomásra pályázat hirdetetik. Felvételre a IV-VI. osztály oktatása és minden harmadik évben az ismétlő-iskolások tanítása. Fizetése a községtől előleges havi részletekben 800 korona. Ebből lakbér címén 120 korona államsegélyt élvezett, melyre a megválasztott is igényt tarthat. Pályázni lehet *szeptember 10-ig.* A megválasztott állását szeptember 15-én tartozik elfoglalni. A kérvények *Fénel, Károly,* iskolaszéki elnök címére küldendők. 593 1-1

Csanádi egyházmegye.

A **janosföldi** róm. kath. népiskolánál a kántortanítói állomás megüresedvén, annak betöltésére pályázat hirdetetik. Tanítói járandósága: 994 korona; évi kántori járandósága: 188 korona és körülbelül 1900 telek után járó stólmis jövedelem. Egy tanító, mint kántori fizetés havi előleges részletekben szolgáltatható ki. Szabad lakás, két padozott szoba, konyha, előkamra, pingó, fűtőszálló, sertésudvar és kis házikert. A tanítás nyelvén magyar, de németül is jól kell tudni. Mint tanító tartozik minden istentiszteletnél orgonálni. A szájához írt kérvények *f. é. szeptember 10-ig* a janosföldi Teremtől, posta és vasúti állomás helyben róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők. Pályázók kántori képességüket szeptember 16-án a janosföldi templomban tartandó próbaorgonálással tartoznak igazolni. 598 1-1

Győri püspöki megye.

A **Gáta** nagyközségbe (Mosonmegye) róm. kath. segéd-tanító kerestetik. Fizetése 800 korona, esimes szoba és a szükséges tűzfa. Kötelessége: az első osztályt önállóan vezetni, az ismétlő-iskolát tartani és a kántori teendőket segédkezni. Számíthat meglehetősen mellékjövödelemre. Előadást nyelv: magyar, horvát és német. A kérvények *f. é. szeptember 10-ig* *Pál, Lóránt Pál* iskolaszéki elnöktől nyújtandók be. *Bugnyár Jakab* kántortanító. 576 2-2

A **nagybarati** (Győrmegye) róm. kath. iskolaszék egy esztálytanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelme: 12 hór. 800 korona havi előleges részletekben. Butorozott szoba fűtéssel. A megválasztott köteles a kántori teendőkben és az ismétlők oktatásában is segédkezni. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. A kérvények *szeptember 7-ig* a nagybarati kath. iskolaszékhöz nyújtandók be. A tannyelv magyar. 584 2-2

Pertő-Szent-Miklósra sürögősen egy róm. kath. lépezés segédtanító kerestetik. *Szalay* főtanító. 604 1-1

A **sopron-lakfalvai** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. A kántortanító köteles az összes tanító, kántori és sekrestyési teendőket végezni. A tannyelv német, de megkívánatik, hogy a esekélyszámú horvát németajkú tanuló a horvát olvasást tanulja; mért is egyenlő minősítés mellett azon pályázó, ki horvát nyelven is beszél, előnnyel jár. Évi jövedelme: 1380 korona (2 1/2 hold földbirtok = 160 kor., búza és rozs, gabona = 300 kor., 12 köbméter hasábfá 72 korona értékben, készpénzben 850 korona), lakásul 2 szoba, konyha, kamra, istálló. A kérvény *f. é. szeptember 10-ig* az iskolaszékhöz küldendő. 594 1-1

Kalocsai érseki megye.

Nyugdíjazás folytán **Adán** a belteri róm. kath. iskolában egy tanítói állás megüresedvén, arra ezennel 1900. évi *szeptember 10-ig* pályázatot hirdet a róm. kath. iskolaszék. A tanítói állás jövedelme: 1. 420 korona évi fizetés havi előleges részletekben; 2. 200 korona

fűtési átalány; 3. 16 kerületi lánáz szántóföld és ennek legelőjuttaléka adómentes használattal; 4. törvényes kor-pótlék. Kötelessége az iskolaszék által rea bízandó mindennapi és ismétlő-osztály vezetése a főegyház-megyei hatóság által megszabott tanterv szerint. Pályázati kérvények az adai róm. kath. iskolaszékhez cím-zelve a fent kitett határidőig bezárólag *főt. Ujhelyi Agoston* ker. esperes-plébános úrhoz (Mohol, Bácsmegye) küldendők. 620 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Farkadon (Nyitra megye) egy róm. kath. osztály-tanítói állás megüresedett. Fizetése 800 korona, egy szobából álló butorozott szoba természetbeni fűtéssel. Kötelességei: egy tanterem növendékeit tanítani, őket naponként istentiszteletre vezetni s ott rájuk foglgyelni; az egész iskola növendékeit ének és tornára; az ismétlő-iskolások egy részét a közismereti tárgyra heti 3 órán át tanítani; esetleg a kántori teendőkben segíteni. Kel-lően felszerelt s a róm. kath. iskolaszékhez címzett kér-vények *szeptember 15-ig* benyújtandók. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. 605 1-1

Pécsi egyházmegye.

Az **ózd**i róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdette-tik. Jövedelme: tisztesseges lakás, megfelelő mellék-épületek és egy hold belsőleg kívül 2/4 telek szántó-föld és ennek megfelelő legelő-illetmény; 640 korona, a községi bíró által negyedévi előleges részletekben fizetve; pusztai iskolások után fejenként 4 korona és temeteskérből 30-40 korona. A kelően felszerelt kér-vények a *kerületi esperességhoz* küldendők *Szt. Diósné*, u. p. *Bavanya-Szt. Lőrinc*; küldendők *szeptember 15-ig*. A választás szeptember 17-én lesz. Személyes megjele-nés szükséges. 631 1-1

I. A **regölyi** (Tolnamegye) róm. kath. kántortanítói állásra *f. é. szeptember 10-ig* pályázat hirdetetik. Javadalma: 3 szoba, 1 előszoba, szükséges mellék-helyiségek-ből álló lakás, gazdasági épületekkel és 908 m² kert használatra — melyek évi egyenértéke 240 kor. — kívül 1/2 telek szántóföld tartozék rőtél = 476 korona 62 fillér, melyet a nép munkál, 6 hold legelő-illetményt kivéve. Munkálás évi egyenértéke = 120 kor., továbbá parhér és lélekpenz címén készpénzben 1000 korona; ismétlő-oktatásért 90 korona; alapítvány után évi 50 korona 40 fillér. Stóljajjövödelem cirka 144 korona. A pusztákról paronkiót 2 korona 36 fillér, átlag 240 korona 72 fillér, 18 köbméter tűzfa hazaszállítva = 110 korona. Összesen lakás és kerten kívül 2231 kor. 74 fillér, ebből tanítói 1320 korona. A kültelek és kert állami adóját a kántortanító fizeti. Kötelességei: a) egy te-remben levő osztályokat tanítani; gazdasági ismétlő-iskolát (fiú és leány) oktatni, ez utóbbi képzettségéről bizonyítvány fölmutatása vagy ennek záros határidő alatti beszerzése kívánatik; b) az összes előforduló kántori teendőket végezni, a fiúkat és leányokat az egyházi énekekben oktatni s velük a templomban énekelni, mert énekes emberek alkalmazása tiós. A kérvények *szeptember 9-ig* bezárólag *Franciscs Pál vikarius* cím-mére *Regöly* (Tolnamegye) küldendők. Próbaéneklés és választás szeptember 10-ikén délelőtt. Személyes meg-jelenés szükséges. Énekelni a közbeeső ünnepnapokon is jelentkezhetnek.

II. A **regölyi** fiúiskolához osztálytanító kerestetik. Javadalma 600 korona készpénz és 1 butorozott szobá-ból álló lakás; a hiányzó másik szoba, konyha, kamra, 1/4 hold kert és fűtés helyett 200 korona, összesen: 800 korona. Kötelességei: egy teremben levő osztályok vezetése, a kantsorságban külön díjazás nélküli segéd-kezés. Évközben állását más osztálytanítói állásért el nem hagyhatja. Pályázati határidő *szeptember 10.* A kér-vények *Franciscs Pál vikarius*hoz küldendők *Regölybe* (posta helyben) Tolnamegye. 599 1-1

A **hanthi** róm. kath. kántortanítói állomásra *szeptember 15-ig* pályázat hirdetetik. Jövedelme: a hitköz-ség pénztárából 200 korona negyedévi részletben, 10 mérő búza, 30 mérő rozs, 20 mérő morzsolt kukorica,

a hitközségi elöljárók által beszedve, 5 hold 927 □ól szántóföld, 947 □ól rét; a szénát a hitközség kaszálta és szállítja a tanító udvarába, a szántóföldekre a trágyát a tanító udvarából a hitközség viteti. Ezek jövedelme 246 korona. A tanító kívánságára a hitközség a földeket és rétet hat évre átveszi 246 koronáért, ezen esetben 18 korona munkaváltás fizetetik — 264 korona. 4 □l tüzelőfa a tanító használatára — 80 korona. Stóla körülbelül 30 korona. Tannyelv: magyar-német. Énekpróba megtartása ajánlatos. Pályázati kérvények a *plébánia-hivatalhoz* *Apárra* (Tolnán) küldendők. 606 1—1

A kölesdi (Tolna vármegye) róm. kath. főkegyház kántortanítói állásra f. évi szeptember hó 9-én délelőtt 11 órára választás útján pályázat hirdették. Javadalma: 1. Államsegély 400 korona 1/2 évi előleges részletekben. 2. 2^{1/2} 1000 hold szántóföld használatára, jelenleg bérbe adva 83 korona 22 fillér. 3. Templomkert, melyből évi tiszta jövedelem jelenleg 90 korona. 4. Párpenz, páronként 4 korona, jelenleg 40 pár van. 5. Tandij, tanulónként 4 korona, jelenleg 25 tanuló van. 6. Ismétlő-iskola tanításáért a községtől 66 korona 68 fillér. 7. Tisztességes és kényelmes lakás mellékapulettekkel és 179 □l házikerttel. A zenében képzettek előnyben részesülnek. Kötelessége: A rendes és ismétlőtanulók tanítása. Vasár és ünnepeken délután a kápolnában orgonálni és énekelni. Tannyelv: a magyar. Kérvények a *kölesdi róm. kath. iskolaszék elnökségéhez* szeptember hó 8-ig bezárólag beküldendők. 607 1—1

A tolnamőzsi róm. kath. iskolához okl. tanító kerestetik. Javadalma 300 korona és teljes ellátás. Okmányok szeptember 8-ig az *iskolaszék elnökségéhez* küldendők. Tannyelv: magyar-német. 616 1—1

A tolna-teveli róm. kath. népiskolánál a III. osztálytanítói állomásra szeptember 10-ig pályázat hirdették. Évi jövedelme: egy butorozott szoba, 760 korona készpénz, mely összegben a lak-, kert- stb. pótlék is foglalható. Kötelessége: egy tantermet s az ismétlő-iskolát vezetni, a kántorságban segédkezni. Tannyelv: német-magyar. Az állomás evközben nem hagyható el. Pályázatnak tanítójelöltek is. 619 1—1

Tolna-Agárdra a kath. elemi magyar tannyelvi iskolához szeptember 14-ig nyolcz havi szorgalmi időre okleveles tanító pályázhatik. Javadalma: Egy padolatos szoba, kántortanítónál teljes ellátás, 300 korona készpénz. Az állomás azonnal elfoglalandó s a tanév végéig el nem hagyható. Első osztályban fiúkat, leányokat, az ismétlőben csak leányokat tanítani, kántorságban a kántortart barmikor ingyen helyettesíteni tartozik. *Fischer, plébános.* 618 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Pohorellai (Gömörmege) róm. kath. népiskolához másodtanítói állomásra pályázat hirdették szeptember 15-ig. Évi fizetése 800 korona, három köből fa, lakás tanítási nyelv tót-magyar. Tanítónök is pályázhatnak. 592 2—2

A guszonai róm. kath. egyház főkegyházába: **Magyar-Hegymegre** okleveles tanító kerestetik. Pályázat f. év szeptember 16-ra tüzetik ki. Jövedelem: tisztességes lakás, kis házikert, 10 köből búza, 7 köből zab, 2 zsák burgonya, 32 m. tűzifa beturvarozva, államsegély 328 korona, a hitközségtől 100 korona 80 fillér, tandij 50 korona, esetleges kántoralis stóla, 2^{1/4} kat. hold föld, 100 □ól rét, ezeket a hitközség műveli, kivéve az ültetvények megkapalását és betakarítását, úgyszintén a borsatermes kicsépelését: két marhára legeltetés. A kántortartás teendőiben jártasak előnyben részesülnek. Kérvények *Bonyó József plébánoshoz* intézendők *Guszonára* (p. Vagyán). Választásra személyes megjelenés kívánatos. 554 2—2

Segédtanítót keresek. Oklevelesnek fizetése: havonta 24 korona s világitáson kívül teljes ellátás. Tanítójelöltek is pályázhatnak, kinek fizetése egyezség szerint. Tanítóképző közelben. A tót nyelvbeni jártasság kívánatos. *Forgáchfalva*, Gömörmege. *Zsurkay*, kántortanító. 600 1—1

I. A kerekgedei róm. kath. kántortanítói állásra szeptember 19-re pályázat hirdették. Kántortanítói jövedelem — jó lakás és kerten kívül — a hitközségtől 608 korona 20 fillér, egy hold jó szántóföld, 2 behes s megfelelő sertés és liba nyári legeltetés és államsegély címén engedélyezett 192 korona. Oklevéllel, erkölcsi s működési bizonyítvánnyal fölszerelt kérvények a *várgedei* (Gömörmege) *plébániai hivatalhoz* intézendők. Személyes megjelenés előnyt biztosít.

A kis-gömöri- róm. kath. kántortanítói állásra szeptember 20-ra pályázat hirdették. Kántortanítói jövedelem — kényelmes lakás és kerten kívül — 375 kor. 16 fillér és az engedélyezett 454 korona államsegély. Oklevéllel, erkölcsi s működési bizonyítvánnyal fölszerelt kérvények a *várgedei* (Gömörmege) *plébániai hivatalhoz* küldendők. Személyes megjelenés előnyt biztosít. 597 1—1

Szatmári egyházmegye.

A bárdházi (Bereg vármegye) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: 1. Államsegély 502 korona. 2. A hitközségtől 160 kor., ugyanez a hitközségtől 8 □ól fa beszállítva, melyből az iskola is fűtendő. 3. Az egyházmegyei-alap pénztárból 120 korona. 4. A kántortanítói telekberletből 30 korona. 5. Stóla 6 korona. 6. Alapítványi misék után 5 korona. 7. Az uradalomtól 22 korona. Összesen 845 korona. 8. Három szobából álló lakás, konyha, kamara, csűr, sertés- és marhaól. Személyes megjelenés előnyben részesül. Tanítási nyelv magyar, de a német nyelv is kívánatos. Kérvények szeptember hó 25-ig főt. *Sprencz Miklós* iskolaszéki elnökhöz küldendők a p. Munkács. 626 1—3

Székesfehérvári egyházmegye.

A pomázi (Pestmegye) róm. kath. népiskolához segédtanító szükséges. Fizetése 600 korona, szoba fűtéssel. Köteles a mindennapi iskola egy osztályát vezetni, a vasárnapi iskolában tanítani, kántorságban segédkezni. Kántortanítótól minden állandóan végzett temetés után tiszteletdíj. Tannyelv magyar. Szép mellékjövdelem. Kérvények szeptember 15-ig alulírottához küldendők. Pomáz, 1900 aug. 29. *Dittrich István*, plébános. 629 1—1

Szepesi püspöki megye.

Szepesmegye: **Kis-Lomniczra, Kolacsóra, Laczkovára, Mnisekre, Topporeczra** róm. kath. kántortanítók, esetleg kántortanítónök kerestetnek. Fizetésük egyenkint államsegéllyel 800 korona. Kérvények szeptember 29-ig *Csumilla János* ker. tanfelügyelőhöz Uj-Lublóra (posta O-Lubló) küldendők. 602 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A kis-köcski róm. kath. hitközség kántortanítót keres. Fizetés: tisztességes lakáson és kerten kívül 800 korona értékpenz, vagy terményekben. Ajánlközások f. évi szeptember 9-ig a *kálldi* (Vasmege) *plébániai hivatalhoz* küldendők. Személyes jelentkezés kívánatos. 608 1—1

A döröskei (Vasmege) fiokközség róm. kath. kántortanítói állomásra szeptember 15-ig pályázat nyitattik. Javadalma: Államsegély 240 korona. Mindennapi tanítótevések után fejenkint 3 korona — 195 korona. Ismétlősök után fejenkint 80 fillér = 12 korona. Fa, szalma- és földmunka-váltás címén 61 korona. Ót kat. hold és 440 □ól föld = 112 korona. Szénaváltás fejében egy hold rét = 30 korona. Karcz: 384 kgr. búza = 72 korona és 96 fillér, 528 kgr. rozs = 79 kor. 20 fillér. Stóla = 4 korona. Lélekpenz = 4 korona. Összesen 810 korona 16 fillér. Teljesen új iskolaház, szép lakás és tanterem. Kérvények *Kopcsány Sándor plébánoshoz Szarvaskendre* küldendők. 610 1—1

A jánosházai (Vasm.) róm. kath. magyar iskolához osztálytanító vagy tanítónő kerestetik. Lakása: szekrény, ágy, asztal, székek butorozott szoba. Díja: 652 korona: állami kiegészítés kiállításban. A kérvények f. évi szept. 9-ig küldendők az *iskolaszékhez*. 630 1—1

Váci egyházmegye.

Heréd (Nógrád vármegye) róm. kath. másodkántortanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetése 800 korona, 12 mázsa kőszén, 14 hold kert haszonélvezete helyett a tanskola üresen álló része. Kötelessége a IV—VI. osztály vezérése, az ismétlők oktatása, szükség esetén kántorságban segédkezés. A felszerelt kérvények *szeptember 16-ig az iskolaszékhez* küldendők. Az állomás azonnal elfoglalható. Postahely. Hatvan mellett. 603 1—1

Tura (Pestmegye) község róm. kath. népiskolájánál egy önálló tanító állomás üresedésbe jöven, arra pályázat hirdetik. Evi fizetés 800 korona, egy szoba s kamra. Kivántatik oklevél. Pályázati határidő *szept. 15.* Az állás azonnal elfoglalható. Folyamodványok az iskolaszékhez czemozva alulírtokhoz küldendők. *Niedermann József*, plébános, iskolaszéki elnök. 624 1—1

A Népnevelő 33-ik számában megjelent **dukai kántortanítói állásra pályázat szeptember 13-ig** meghosszabbított, mely napon ejtik meg a próba-nyelést. Az első hirdetésben kitett járulékoságokon kívül jár még a községtől két jól megrakott kőesi széna. Duka, 1909 aug. 27. *Mócs Ernő.* 625 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Veszprém-Oszlopon a róm. kath. másodtanítói állás betöltendő. Fizetése államségéllyel 800 korona, egy ül. tuzifa, butorozott szoba. Pályázhat tanítónő is. Határidő *szeptember 10. Iskolaszék.* 592 2—2

Ugod (Veszprém) róm. kath. iskolához egy segéd-tanító évi 800 korona és külön szoba díjazás mellett kerestetik. Gazdasági ismételőiskolát elvállaló elnyben részesül. Megköszönések *szeptember 15-ig jót. plébános úrnak* küldendők. 622 1—1

Veszprémi egyházmegyében a vászari plébániához tartozó **takácsi rózsaszék** üres. Pályázati idő *szept. 13.* Fizetése 300 frt. államségélyt kerünk. 623 1—1

Juta (Kaposvár melletti) nőkegyházban osztálytanítói

állásra pályázat hirdetik. Fizetés: 800 korona, fűtés, világítás és takarítás. Kántori ügyesség előny. Kérvények másolatban *plébániára* Hentesre *szeptember 12-éig* küldhetők. 617 1—1

Ajánlás. 35 éves, róm. kath., 15 évtől működő kántortanító, képezdei I. évfolyamot most végzett, kitűnő működési bizonyítványokkal ajánlkozik kántortanítónak, esetleg tanítónak. Cím: *Stefanovics József*, Mercse, posta Putnok. 612 1—1

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az összes katholikus elemi és felső
népiskolákban, polgári és felsőbb leány-
tanodákban, tanító- és tanítónőképezdek-
ben használt és előirt

 tankönyvek

— legújabb kiadásokban kaphatók —

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28b.